

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Deres ref. 201836351-9

Arbeidernes Jeger Og Fiskeforening Sarpsborg
uhansen752@gmail.com

Høringsuttalelse fra NJFF Sarpsborg vedrørende melding med forslag til konsekvensutredning Sarp 2 Sarpsborg Kommune, Viken

Vi viser til høring om innspill til hvilke utredninger som bør gjennomføres ved bygging av nytt kraftverk i Sarpsfossen.

Vi har følgende innspill til utredningen:

Hensikten med innspillet, er å synliggjøre kunnskapsgrunnlaget for hvilke påvirkninger en bygging av Sarp2 vil ha på Glomma nedstrøms Sarpsfossen og sideløpet Ågårdselva. av endret tiltak for å styrke kunnskapsgrunnlaget, samt å ivareta, tilrettelegge for og restaurere naturmangfoldet i områdene som blir berørt. Dette skal videre inngå som en del av et styrket kunnskapsgrunnlag for NVE's beslutninger.

Vi ønsker å trekke frem hensynet til rødlistede arter, Endret vannføring, Sedimentering, Gyte- og oppvekstområder for fisk, tap av fiskeplasser/rekreasjonsverdi.

Norge har et spesielt forvaltningsansvar for atlantisk laks, og om lag en tredjedel av gjenlevende bestander finnes i Norge. Sammen med Villrein har Villaks en egen kvalitetsnorm. Det er også verdt å merke seg at villaksen ble i 2021 tatt inn på Norsk Rødliste for arter, kategorisert som *nær truet*. Vi mener derfor det er viktig at NVE legger vekt på bevaring og styrking av de økologiske funksjonsområdene for laks og sjøørret.

Rødlistede arter:

Villaksen ble satt på Norsk Rødliste for truede arter i 2021. Det er ingen hemmelighet at laks og sjøørret i Glomma IKKE har vært ivaretatt av regulantene siden tidligere utbygginger.

Derfor er det nå på høy tid at laks og sjøørret blir satt på dagsordenen.

I tillegg kommer hensynet til den rødlistede ålen og havniøyen, som nesten er utryddet i Glomma.

Endret vannføring:

Miljøbasert vannføring vil være viktig for å ivareta fisk og andre naturverdier på det berørte strekket.

Det må være en minstevannføring på strekningen mellom Sarpsfossen og utløp sarp 2 ved Storhaug.

Det må sikres vannføring ved driftsstans – omløpsventil.

Vannføring må sikres nedstrøms utløps tunellen Sarp2, slik at det ikke oppstår stranding av yngel/tørrlegging av rogn.

Dersom rehabilitering av dammen, så må det sikres vannføring fra Sarpsfossen til Storhaug ved driftsstans av de gamle kraftverkene.

Hvordan unngå at laks og sjøørret går inn i ny utløpstunell? (Det skal da sette opp grind i utløpet med små nok åpninger så fisk ikke går inn i utløpstunellen ved Storhaug).

Hvordan unngå at opp vandrende fisk/gytefisk samler seg foran nytt utløp ved Storhaug, fremfor å vandre videre opp mot Sarpsfossen?

Kjøre med redusert vannføring i nye kraftverk, eller stoppe det nye kraftverket og kjøre eksisterende kraftverk som i dag.

Hva skjer med gyteområdene som ligger nedstrøms utløpet ved Storhaug må utredes

Det opplyses om at prosjektet vil kunne endre vannfordelingen til Ågårdselva.

Hvordan vil det påvirke elva i de ulike årstidene?

Det er allerede store utfordringer med laks og sjøørret produksjonen i Ågårdselva. Med redusert vannføring, vil disse utfordringene bli forsterket!

Dette må utredes nærmere, med flaskehalsanalyser.

Videre må dagens manøvreringsreglement revideres opp til dagens miljøstandard med økt vinntervannføring (MINIMUM 5 m³), og riktig vannslipp ved utvandring av smolt/støinger samt sein oppvandring av laks og sjøørret.

Gyte- og oppvekst områder:

Området fra fossen og ned til Storhaug vil bli påvirket negativt når Sarp 2 settes i drift.

Det må utredes etablering av nye gyte- og oppvekstområder på denne strekningen eller andre steder i elva. (Dette for å kompensere tapet av de eksisterende, gode gyte- og oppvekstområdene i elva inkludert det store brekket ved utløps tunellen).

Utrede om nye strømforhold på nedsiden av ny utløpstunell ved Storhaug vil ha påvirkning på nedenforliggende gyte og oppvekstområder.

Det må gjøres en grundig kartlegging av dagens tilstand etter miljødesign-metodikken:

- Tilgjengelig habitat
- Fordeling av ulike habitat
- Eventuelle hydrologiske begrensninger eller utfordringer
- Flaskehals for fiskeproduksjon på det berørte strekningene
- Hvordan vil økt slukeevne og redusert vannføring som en konsekvens av Sarp 2 påvirke området mellom Sarpsfoss og Storhaug (Vil dette forsterke eventuelle flaskehals?)

Vi må gå ut ifra at den store sten ansamlingen /brekket ved Storhaug må fjernes.

Ved fjerning av steinmasser i elva, må disse benyttes på egnede steder ellers i elven nedstrøms Sarpsfossen. Eksempel er: steinsetting av Gressbakken for å gjøre området bedre egnet til gyting og oppvekstområder.

Sedimentering:

Sediment påvirkning nedstrøms anleggsområdet må utredes.

Det må iverksettes tiltak, dersom det viser seg at sedimentert finstoff gir en negativ påvirkning på gyteområdene til laks og sjøørret.

Tap av fiskeplasser/rekreasjonsverdi:

I dag finnes noen av de beste fiskeplassene på strekningen som vil få redusert vannføring. Disse blir nå ødelagt. Bygge/tilrettelegge nye fiskeplasser som erstatning for de som fjernes/ødelegges. Dette for å gi lik rekreasjonsverdi og tilnærmet lik eller økt fangst.

Samlet påvirkning og (negativ) konsekvens av dette tiltaket i tillegg til eksisterende utfordringer i vassdraget må utredes:

- Påvirkninger av eksisterende vannkraft
- Påvirkning fra industri (forurensning og utslipp)
- Urban påvirkning
- Redusert vannslipp i eksisterende løp. (Dette vil gi større konsekvenser ved uforutsette eller eksisterende utslipp).

Tidspunkt for gjennomføring/anleggsfase:

Hvordan redusere påvirkningen på elveøkosystemet?

Tidspunkt for graving i elva må utredes (juni-oktober) for å redusere negativ påvirkning på laks og sjøørret nedstrøms.

I anleggsperioden og igangkjøring til alt er utredet, må tiltakshaver være med eller bekoste drift av klekkeriet på Borregaard AS.

- Må forutsette at NVE ser de fire kraftverkene i sammenheng og det må settes miljøkrav for driften av vassdraget på linje med slik kraftverk i dag skal drives.
- Det er i dag 3 konsesjonsfrie kraftverk i Sarpsfossen, må revideres samlet med nytt kraftverk.
- Fokus på totalbelastning i Sarpsfossen og Ågårdselva. NVE må ved behandling av søknad om tillatelse vurdere hele totalbelastningen.
- Ingen pålegg til regulanten per i dag.
- Manøvreringsreglement for Ågårdselva godkjent 1991.
- Omløpsventil for nå hindre hurtige dropp i vannføringen ved stans av turbin.
- Vurdere vandringsvei for Laks Ørrett og Ål i Sarpsfossen.

Hilsen
For Ajff sarpsborg
Ulf Hansen